

Büyük sopa

İlgili haber,

- Yayın İsmi: **Cumhuriyet Bilim Teknik**
- Yayın Tarihi: **22.04.2006**
- Sayfa: **21**
- Tiraj: **37356**
- Yayın Türü: **Gazete Ekleri**

[Görüntülemek için tıklayın](#)

Büyük sopa

Geçtiğimiz aylarda Marmaris'i ziyaret eden ABD uçak gemisi Theodore Roosevelt de (TR) o kıtada yaşayan insanlar gibi bir lâkap (kolay çağırmak için kullanılan, kişinin bir huyunu, bir özelliğini yansıtan bir adlandırma) taşıyor: "büyük sopa".

Bir gemiye verilmesi düşünülebilecekler içinde en son akla gelebilecek bu lâkap acaba neyin nesidir?

Tınaz Titiz

Theodore Roosevelt (1858-1919), ABD'nin 26. başkanı olup ABD siyasi tarihi açısından en önemli özelliği, başkan seçildiği 1901 yılına kadarki geleneksel dış politika paradigması olan (karışmam-karışmasınlar) politikasını değiştirip (karışınm-karıştırmam) ilkesini yerleştirmesidir. Bu dış politika ilkesini herkesin kolayca anlayabilmesini teminen söylediği ünlü sözü yukarıda adı geçen uçak gemisine bu nedenle lâkap olarak verilmiştir: "yumuşak konuş fakat büyükçe bir sopa taşı; daha uzağa gidersin!"

Böyle bakılınca geminin adı tam yerine oturmuyor mu? Dünya toplumlarını gelişmiş-gelişmemiş, ileri-geri gibi tanımlamak yerine, kendini koruyabilenler-koruyamayanlar skalasında konumlandırmak daha doğru gibi görünüyor. Bu çizgide Türkiye'yi skalanın "koruyamayanlar" ucuna yakın bir yerlere yerleştirmek her halde pek yanlış olmaz. Toplum kendini hırsızlara, gaspçılara, provokatörlere, işbirlikçilere, kısacası iç ve dış tehdit öğelerine karşı koruyamıyor.

Diyarbakır'da uç veren olayların nedeni olarak uzlaşılın nokta "provokasyon" oldu. Türkçe bir sözcüğün değil de ne anlama geldiğini belki epey kimsenin bilmediği bir sözcüğün benimsemesi de ilginçtir.

Böyle sözcükler kullanarak sorunları kitlelere açıklamak çoğu zaman işe yarayabilir: Toplumsal kargaşaların nedeni **provokasyon**, hayat pahalılığının nedeni **enflasyon**, ihracat güçlüklerinin nedeni **deflasyon**, medya yozlaşmasının nedeni **sansasyon**, işsizliğin nedeni **otomasyon**, kanserin nedeni **radyasyon**, doktor eksikliğinin nedeni **rotasyon** ve bütün bunların nedenlerinin nedeni ise **globalizasyon** sonucu oluşan **transformasyon**!

PROVOKE OLMAK

Peki bu **provokasyon** denilen şey neyin nesidir de hemen her hangi bir kanalla bize eriştiğinde çoluk çocuk ayağa kalkıyor? Bilmem ne TV Danimarka'dan yayın yapıyor bizimkiler yakıp yıkıyor; filan belediye başkanı kaşını kaldırıyor bankalar yakılıyor; hapisteki avukatıyla haber yolluyor bombalar patlıyor, bayram oluyor, cenaze oluyor kalkışma!

Belli ki sorun iki uçlu: birisi provoke edilmeye teşne kitleler, diğeri ve çok daha önemlisi provokatörleri caydırabilecek olan ve TR'in "büyük sopa" ile sembolize ettiği, teknik adlandırmayla "koz" denilebilecek olan "yaptırım gücü" eksiğindedir. Kadınla teması kültürel olarak kesik kesimlerde erkekler nasıl ki her ne görseleler "cinsel açıdan provoke olma" nedeni sayarlar, bizde de her vesileyle kalkışan kesimler de belli ki bir şeylerin açığı içinde kolaylıkla şiddete provoke olabiliyorlar. Birer canlı organizma olan insanlar gibi onların oluşturduğu toplumlar da gayet doğal olarak iç ve dış provokatörler tarafından sürekli tehdit altındadırlar. Bunu anormal bir durum olarak algılayıp boyuna Danimarka'lılara, Belçika'lılara, Amerika'lılara vs dış gıcırdatmak, kafalarına çuval geçirmek gibi -aptalca- hayallerle avunmak yerine, hangi yetersizliklerimizin bizi bu denli "tahrik edilmeye uygun" hale getirdiğini anlamaya çalışmalıyız. Medyada ve özellikle internette, çeşitli grup ve kişiler -bir bölümü de arkadaşlarımız- uğradığımızı düşündükleri haksızlıklar karşısında köpürüyor, esip gürüyor ve hattâ kendileri gibi esip gürlemeyenleri duyarsızlıkla (belki de kimbilir işbirlikçilikle) suçluyorlar.

Ama bu "koz" konusunu

([http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/yeni_bilgi_birimi\(koz\).ppt](http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/yeni_bilgi_birimi(koz).ppt), [http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/alegar_demo_\(TR\)genis.ppt](http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/alegar_demo_(TR)genis.ppt), <http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/talepler.doc>, http://www.tinaztitiz.com/dosyalar/alegar_ozet.doc) anlamaya, anlaşılmasını sağlamak için çaba harcamaya da yanaşmıyorlar. Bunların içinde çok önemli ve bu işi gerçekten anlaması gerekenler de var, hem de çok.

Öz-savunma (bağışıklık) sistemi bu denli zayıf olarak yaşayamayız!

Sonuçta bu topraklarda yaşayan hiç kimsenin çıkarına olmayacak bir çatışmanın ve ardından da göçüşün içine doğru sistemik biçimde ilerliyoruz. Yapılmaması ve yapılması gereken birer şey aransa herhalde şunlar ilk sıraya oturtulmalıdır:

- Neyin niçin olduğunu anlamaya çalışmalı ve "zaten" bildiğimiz kuruntusundan vazgeçmeliyiz.
- Mikro-yaklaşımlarla (kepenk açma kapama, belediye başkanlarının abuk sabuk narsizm gösterileri vs) vakit kaybetmeyi bırakıp, büyük resmi görmeye ve bir yandan da bağışıklık sistemimizi oluşturacak omurgayı yani "koz yaklaşımı"nı anlayıp gerçekleştirebilmeliyiz.

Sorunların "kim" tarafı ile uğraşmayı bırakıp, "nasıl" tarafına yönelmeli ve sorun çözme araçlarımızın kabiliyetini yükseltmenin çarelerini bulmalıyız. Bunun karşısındaki en büyük engel okur-yazar kesimimizin "kim" tarafına takılıp kalmasıdır.